

E-KSJS

6/2020

**Kakšne spremembe
in kdaj prinaša novela
pokojninskega zakona
ZPIZ-2G?**

SKUPAJ NAD IZZIVE
TRGA DELA

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.

11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.

Kakšne spremembe in kdaj prinaša novela pokojninskega zakona ZPIZ-2G?

Avtor:

Dušan Bavec, univ. dipl. prav.

Svetovalec SC OZS

E-pošta: dusan.bavec@ozs.si

Novela Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2G), ki je bila objavljena v Uradnem listu RS št. 75/2019, je začela veljati 1. januarja 2020, razen z nekaj izjemami, ki začnejo veljati 1. maja 2020.

Novela ne prinaša nikakršnih zaostrovanj glede splošnih upokojitvenih pogojev.

Pogoja za starostno upokožitev v letu 2020, tako za moške kot za ženske znašata še naprej 60 let starosti in 40 let pokojninske dobe brez dokupa, pri čemer je ob določenih pogojih moč zahtevano upokojitveno starost, znižati na račun osebnih okoliščin (otroci, služenje v JLA, delo pred 18. letom). Tisti, ki nimajo 40 let pokojninske dobe, imajo pa najmanj 15 let zavarovalne dobe, se lahko upokojijo pri starosti 65 let. Odmerni odstotek za 40 let pokojninske dobe se je pri moških dvignil iz lanskih 57,25 % na 58,50 % in se bo postopoma dvigoval še nekaj let tako da bo v letu 2025 znašal 63,50 % in se na ta način izenačil z odmernim odstotkom, ki so ga letos deležne ženske. Enak je lanskemu, toda zahvala gre le na račun sprejete novele, saj bi sicer v letih 2020 do 2022 znašal 61,50% od 2023 pa le 60,25 %.

Referenčno obdobje za izračun pokojninske osnove še vedno ostaja 24 zaporednih let najugodnejših let zavarovanja od leta 1970 pa do leta pred upokojitvijo.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.

11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.

Ženska (izjemoma tudi moški) se lahko odloči, da bo namesto znižanja upokojitvene starosti uveljavljala dvig odmerne odstotka na račun največ treh otrok in sicer v višini 1,36 % na otroka.

»Bonusi« za daljše ostajanje v zavarovanju: zavarovanec, ki bo še naprej plačeval polne-100% prispevke, bo prva 3 leta po izpolnitvi pogojev za starostno upokojitev lahko uveljavljal 40 % svoje pokojnine, do katere bi bil sicer upravičen (pred spremembo zakona je bil upravičen do 20 %). Po poteku treh let prejemanja 40 % pokojnine pa bo brez časovne omejitve prejel 20 % pokojnine, vse dokler bo plačeval polne prispevke (kot delavec, s.p. ali na kaki drugi podlagi). Prevedbo iz 20 % na 40 % bo ZPIZ v roku 6 mesecev izvedel po uradni dolžnosti in z veljavnostjo od 1.1.2020. Tisti zavarovanci, ki izpolnijo pogoje za starostno upokojitev šele v letu 2020 morajo vlogo za 40 % podati sami. Teh 40 % lahko uveljavi tudi upokojenec, ki se reaktivira v celoti. Pri s.p.-jih ali v d.o.o.-jih za lastnike družb, ki so hkrati poslovodne osebe velja, da se izplačilo dela pokojnine v višini 40 % veže na plačilo prispevkov za socialno varnost, kar pomeni, da se del pokojnine ne bo izplačeval, če na dan uveljavitve izplačila in več čas prejemanja dela pokojnine niso v celoti poravnani prispevki za socialno varnost. Prav tako se ne bo nikomur izplačeval ta del pokojnine, če bodo v bolniškem staležu več kot 30 delovnih dni. Navedeni omejevalni zakonski določbi začneta veljati 1. maja 2020.

Takšnega bonusa v višini 40 % pokojnine po novem ne more uveljaviti zavarovanec, ki izpolnjuje pogoje za predčasno upokojitev Vsi tisti, ki so že uveljavili del predčasne pokojnine v višini 20 % do konca leta 2019, pa bodo deležni teh izplačil še naprej.

Daljše ostajanje v polnem zavarovanju po novem prinaša v enem letu 3 % (1,5% na 6 mesecev). po starem zakonu pa se je v enem letu pridobilo 4 % (1% na vsake 3 mesece), Takšno ugodnejše vrednotenje posameznega leta pokojninske dobe velja le 3 leta od izpolnitve pogojev za starostno upokojitev iz 4. odstavka 27. člena zakona, torej, ko ima zavarovanec 40 let pokojninske dobe brez dokupa in starost 60 let oz. nekaj nižjo, če uveljavlja kako od osebnih oko-

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.

11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državnih, regionalnih in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.

liščin (JLA, delo pred 18. letom, otroci), ne pa tudi v primeru, ko ima zavarovanec izpolnjene pogoje za starostno upokojitev pri starosti 65 let in z najmanj 15 leti zavarovalne dobe. Po preteku teh treh let se polno zavarovanje vrednoti nižje in sicer enako kot pred izpolnitvijo upokojitvenih pogojev. Do takšnega ugodnejšega vrednotenja je po novem upravičen tudi upokojenec, ki se reaktivira, kar prej ni bilo možno.

Nadaljevanje delovnega razmerja po izpolnitvi pogojev za upokojitev je zgolj pravica zaposlenega, na katero delodajalec nima nikakršnega neposrednega vpliva, po drugi strani pa tak delavec, ki ima izpolnjene pogoje za upokojitev, ni več varovan pred odpovedjo iz poslovnih razlogov.

Delna upokojitev se še vedno ohranja na način, da je minimalen obseg zavarovanja 25 % oz. 10 ur tedensko, kar posledično pomeni, da ima 75 % pokojnine. Za nove delno upokojene se ukinja dodatek v višini 5 %, ki so ga bili delno upokojeni deležni do 65. leta starosti, ki pa ga bodo še naprej do svojega 65. leta prejeli tisti, ki so se delno upokojili do konca leta 2019. Se pa za nove delno upokojene uvaja sorazmerno povišanje delne pokojnine, do katere je upravičen le tisti zavarovanec, ki se delno upokoji na način, da ostaja minimalno 4 ure dnevno oz. 20 ur tedensko v zavarovanju in prejema pol pokojnine, h kateri se prišteje še polovico od 40 % kar pomeni, da bo 3 leta prejema 70 % pokojnine.

Projekt delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020.

11 Prednostne osi: Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti, učinkovita javna uprava, podpora razvoju NVO ter krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev.
11. 2 Prednostne naložbe: Krepitev zmogljivosti za vse zainteresirane strani, ki izvajajo politike na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, usposabljanja in zaposlovanja ter socialnih zadev, vključno s sektorskimi in teritorialnimi dogovori za spodbujanje reform na državni, regionalni in lokalni ravni.

11. 2. 2 Specifičnega cilja: Krepitev usposobljenosti socialnih partnerjev v procesih socialnega dialoga, zlasti na področju politik trga dela in vseživljenjskega učenja.